

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 17 din 20.01.2021

Dosar nr: 332/2020 conexat cu dosar nr.560/2020

Petiția nr: 2778/13.05.2020

**Petenți: , Președintele Consiliul Județean Harghita
, Președintele Uniunii Cadrelor Didactice Maghiare din România**

Reclamat: Ministerul Educației și Cercetării

Obiect: Petenții reclamă discriminarea elevilor maghiari prin adoptarea Ordinului 4916/2019 privind organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a în anul școlar 2019-2020, respectiv prin emiterea Ordinului 4950/2019 privind organizarea și desfășurarea examenului de bacalaureat național – 2020.

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petentei

1. , Președintele Consiliul Județean Harghita, cu sediul în municipiul Miercurea-Ciuc, P-ța Libertății, nr. 5, județul Harghita.
2. , Președintele Uniunii Cadrelor Didactice Maghiare din România, cu sediul în municipiul Miercurea-Ciuc, str. Petofi Sândor nr. 4, județul Harghita

Numele și sediul reclamatului

3. Ministerul Educației și Cercetării, cu sediul în București, str. Gen. Berthelot, nr. 28-30, sector 1

II. Obiect și descrierea presupusei fapte de discriminare

4. Petenții reclamă faptul că prin adoptarea Ordinului 4916/2019 privind organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a în anul școlar 2019-2020, respectiv prin emiterea Ordinului 4950/2019 privind organizarea și desfășurarea examenului de bacalaureat național – 2020, elevii maghiari sunt discriminați prin faptul că nu beneficiază de o zi de repaus între proba de concurs matematică și proba de concurs limba română.

III. Citarea părților

5. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000), s-a îndeplinit procedura de citare.

IV. Susținerile părților

Susținerile petenților

6. Prin petiția înregistrată la CNCD cu nr. 2778/13.05.2020, petenții reclamă faptul că prin adoptarea Ordinului 4916/2019 privind organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a în anul școlar 2019-2020, respectiv prin emiterea Ordinului 4950/2019 privind organizarea și desfășurarea examenului de bacalaureat național – 2020, elevii maghiari sunt discriminați prin faptul că nu beneficiază de o zi de repaus între proba de concurs limba română și proba de concurs limba maghiară.

7. Petenții arată că, potrivit calendarului de desfășurare a evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, în anul școlar 2019-2020, prevăzut în Anexa la Ordinul Ministerului Educației Naționale nr. 4916/2019, în data de 15 iunie 2020 sesiunea de evaluare națională începe cu proba scrisă la limba și literatura română, după care, în data de 17 iunie va fi proba de matematică, urmând ca, în final, în data de 18 iunie, să fie susținută proba la limba și literatura maternă pentru elevii aparținând minorităților naționale. Urmărind calendarul prevăzut de Ordinul nr. 4916/2019 se poate observa că elevii aparținând minorităților naționale sunt grav discriminați față de elevii de naționalitate română, care susțin probele la evaluarea națională prin includerea, între probele de limbă și literatură română, respectiv proba la matematică, a unei zile de recreere, în timp ce elevii aparținând minorităților naționale susțin proba la limba și literatura maternă chiar în următoarele zile probei la matematică, neexistând aceea zi de recreere de care beneficiază elevii din unitățile de învățământ cu predare în limba română.

Aceeași situația s-a creat și prin Ordinul Ministerului Educației Naționale nr. 4950/2019 privind organizarea și desfășurarea examenului de bacalaureat național - 2020 pentru elevii aparținând minorităților naționale care urmează cursurile unității de învățământ cu predare în limba maghiară. Astfel, analizând calendarul examenului de bacalaureat național se poate constata faptul că proba la limba și literatura maternă se susține în data de 23 iunie, iar în data de 22 iunie se susține proba scrisă la limba și literatura română, iar în data de 24 iunie proba obligatorie a profilului. Astfel, elevii care urmează cursurile din unitățile de învățământ cu predare în limba maternă susțin cele trei probe fără întrerupere, în fiecare zi, în timp ce elevii care urmează cursurile din unitățile de învățământ cu predare în limba română beneficiază de o zi de recreere.

8. În vederea remedierii situațiilor mai sus-prezentate, Consiliul Județean Harghita, prin Adresa nr. 1674/27.012020, s-a adresat Ministerului Educației și Cercetării, cu solicitarea de a revizui și modifica calendarul examenelor cu ocazia desfășurării programului de evaluare națională pentru clasa a VIII-a și a bacalaureatul național, astfel încât să se asigure egalitatea de șanse pentru elevii care urmează cursurile din unitățile de învățământ cu predare în limba maternă cu cei care urmează cursurile din unitățile de învățământ cu predare în limba română, venind în ajutorul Ministrului Educației Naționale cu propuneri concrete referitoare la cele două tipuri de examene. În concret, referitor la Calendarul de desfășurare a evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a s-a propus ca și elevii care aparțin minorităților naționale să beneficieze de o zi liberă între evaluările naționale la disciplinele de Matematică-probă scrisă și Limba și literatura maternă-probă scrisă, iar în privința Calendarului examenului de

bacalaureat național 2020, în vederea asigurării/respectării principiului egalității de șanse elevilor care aparțin minorităților naționale, s-a propus ca elevii care aparțin minorităților naționale să beneficieze de o zi liberă între examenele la disciplina de Limba și literatura română - proba E.a) - proba scrisă și Proba obligatorie a profilului proba E.c) - proba scrisă, iar susținerea examenului la disciplina de Limba și literatura maternă - proba E.b) - proba scrisă să fie ultimul examen după disciplina Proba la alegere a profilului și specializării - proba E.d) - proba scrisă.

9. Necesitatea introducerii unei zile libere, conform celor de mai sus-prezentate, este cât se poate de evidentă inclusiv în contextual actual al pandemiei cauzată de răspândirea coronavirusului Covid-19, inclusiv pe teritoriul României, Astfel, se poate constata, că elevii care urmează cursurile de învățământ cu predare în limba română beneficiază de o protecție mult mai ridicată față de elevii care urmează o formă de învățământ cu predare în limba maternă, în condițiile în care dezinfectarea locurilor unde se desfășoară examenele, se efectuează mult mai eficient dacă există o zi liberă între aceste utilizări ale sălilor, respectiv a locurilor unde se desfășoară examenele.

10. Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România, prin Adresa nr. 170/06.04.2020, în contextul suspendării cursurilor în unitățile de învățământ pentru perioada 11.03.2020-23.03.2020 prin Hotărârea nr. 6/09.03.2020 a Comitetului Național pentru Situații de Urgență, respectiv prelungirea acestuia prin Decretul Președintelui României nr. 195/16.03.2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României pentru combaterea pandemiei cauzat de coronavirusul Covid-19, s-a adresat Ministerului Educației și Cercetării, cu propuneri de măsuri în domeniul educațional în care să fie stabilite strategii concrete privind oportunitatea și modalitățile de organizare a probelor Evaluării Naționale pentru elevii din clasa a VIII-a, respectiv cele ale Bacalaureatului sau identificarea unor măsuri de substituie a acestora, astfel încât să nu existe discriminare între elevii care urmează o formă de învățământ cu predare în limba română, respectiv între elevii aparținând minorităților naționale.

Totodată, în vederea reluării cursurilor începând cu data de 1 iunie 2020, s-a supus în atenția Ministerului Educației și Cercetării și analizarea organizării examenelor naționale 2020 pentru elevii claselor a VIII-a și a Bacalaureatului 2020 pentru elevii claselor a XII-a doar în limita conținuturilor stabilite în OMEC 3066 din 20.01.2020.

11. În acest context, s-a solicitat eliminarea unor situații de discriminare privind succesivitatea disciplinelor de examen în calendarul Evaluării Naționale și în calendarul Bacalaureatului, prin intercalarea, începând cu sesiunea de examen 2020, a unei zile libere și înaintea probei la Limba și literatura maternă în mediul școlar, în baza unei proceduri speciale elaborate de Ministerul Educației și Cercetării, prin respectarea măsurilor de sănătate stabilite de Comitetul National pentru Situații de Urgență și Ministerul Sănătății - ex.: mai multe sesiuni de evaluare organizate într-o sinRură zi și/sau repartizarea candidaților în săli cu efective reduse și/sau creșterea numărului sălilor la examen etc.; finalizarea Evaluării Naționale 2020 pentru elevii claselor a VIII-a până la 26 iunie, respectiv Bacalaureat 2020 pentru elevii claselor a XII-a până la 14 iulie; organizarea evaluării lucrărilor scrise la Evaluării Naționale 2020 și Bacalaureat 2020 prin digitalizarea (scanarea) și transmiterea în sistem securizat digital a acestora în centre de evaluare în baza unei metodologii și/sau proceduri de elaborate de Ministerul Educației și Cercetării.

Deși Consiliul Județean Harghita și Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România au depus toate diligențele de a veni în sprijinul Ministerului Educației Naționale, oferindu-i inclusiv

măsurile concrete care ar trebui adoptate pentru remedierea situației actuale și pentru a oferi o șansă egală tuturor elevilor din România, indiferent de naționalitate,

12. Ministerul Educației Naționale, prin Adresa nr. 8255/27.02.2020, înregistrată la Consiliul Județean Harghita cu nr. 1674/1/28.02.2020, a respins solicitările și propunerile Consiliului Județean Harghita, arătând că acestea vor fi luate în considerare, eventual, la elaborarea Calendarului Evaluării Naționale pentru elevii clasei a VIII-a și a calendarului examenului de bacalaureat național, sesiunile anului 2021. Până în prezent, Uniunea Cadrelor Didactice din România nu a primit răspuns la adresa sus-menționată de la Ministerul Educației și Cercetării. Astfel, se poate constata că, elevii care urmează cursurile din unitățile de învățământ cu predare în limba maternă sunt grav discriminați față de elevii care urmează cursurile din unitățile de învățământ cu predare în limba română, fapta încadrându-se în prevederile art. 2 alin. (1), alin. (2) și alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare.

13. Petenta solicita constatarea și sancționarea contravenției prevăzută de art. 2 alin. (1) și (4) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, obligarea părții care a săvârșit fapta să publice, în mass-media, un rezumat al hotărârii prin care se constată săvârșirea contravenției precum și dispunerea oricărei măsuri necesare pentru înlăturarea consecințelor acestei fapte.

Susținerile reclamatului

14. Prin punctul de vedere depus cu adresa nr. 3365/10.06.2020, reclamatul invocă excepția lipsei calității procesual active a petenților, pentru următoarele considerente:

Conform prevederilor Ordinului CNCD nr. 144/2008 privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor art.7 și art. 8:

„art. 7 (1) *Persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una dintre persoanele prevăzute la art. 8 alin. (1) și (2) ori alte persoane care au un interes legitim în combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare.*

(2) *Persoanele care nu au exercițiul drepturilor lor pot fi parte dacă sunt reprezentate, asistate ori autorizate potrivit legii.*

art. 8

(1) *Organizațiile neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau care au un interes legitim în combaterea discriminării au calitate procesuală activă în cazul în care discriminarea se manifestă în domeniul lor de activitate și aduce atingere unei comunități sau unui grup de persoane.*

(2) *Organizațiile prevăzute la alin. (1) au calitate procesuală activă și în cazul în care discriminarea aduce atingere unei persoane fizice, la cererea acesteia din urmă."*

Domnul , în calitatea sa de președinte al Consiliului Județean Harghita nu poate formula petiție decât dacă discriminarea s-ar produce asupra sa personal iar prin funcția pe care o ocupă nu se află la momentul susținerii nici a examenului de evaluare națională nici a examenului de bacalaureat. Pe de altă parte, Consiliul Județean Harghita nu este o organizație neguvernamentală care să aibă ca scop protecția drepturilor omului sau combaterea discriminării.

De asemenea, Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România, chiar dacă este o organizație neguvernamentală, nu justifică o calitate procesuală activă deoarece ca

organizație profesională, care are ca scop „să sprijine predarea, educația de calitate și educația în limba maghiară la toate nivelurile învățământului public din România. (...) să promoveze și să protejeze reputația profesională și stima socială a profesorilor”, așa cum rezultă de pe site-ul organizației www.rmpsz.ro, nu justifică discriminarea cadrelor didactice pe care le reprezintă. Domnul , președintele acestei uniuni profesionale nu a dovedit nici faptul că membrii uniunii, cadre didactice maghiare l-au împuternicit să formuleze această petiție, iar de discriminare personală nu poate fi vorba deoarece, prin funcția pe care o ocupă, nu se află la momentul susținerii nici a examenului de evaluare națională nici a examenului de bacalaureat.

15. Pe fondul cauzei, reclamatul consideră că petiția formulată este neîntemeiată deoarece modul în care MEC organizează examenul de capacitate și cel de bacalaureat nu este discriminatoriu față de elevii care aparțin minorităților naționale.

Potrivit prevederilor art.2 alin. (4) din Legea nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare: "Statul asigura cetățenilor României drepturi egale de acces la toate nivelurile și formele de învățământ preuniversitar și superior, precum și la învățarea pe tot parcursul vieții, fără nicio formă de discriminare."

Unul din principiile care guvernează învățământul preuniversitar și superior, precum și învățarea pe tot parcursul vieții din România, prevăzut la art.3 iit.i) din Legea nr.1/2011 este "principiul recunoașterii și garantării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase,"

16. În spiritul asigurării egalității de șanse pentru toți elevii din țară, cei care studiază în școli cu predare în limbile minorităților naționale susțin la finele clasei a VIII-a o probă scrisă la limba maternă, conform art.74 alin. (4) și (5) din Legea educației naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, iar absolvenții învățământului liceal susțin, atât oral cât și în scris, la examenul național de bacalaureat și o probă în limba maternă. În acest fel se asigură dreptul constituțional pe care îl au cetățenii aparținând minorităților naționale, acela de a învăța în limba maternă și de a continua și în învățământul superior să studieze limba maternă (art.135 alin. (1) lit. a) din Lege nr. 1/2011).

17. În cadrul învățământului preuniversitar cu predare în limbile minorităților naționale, toate disciplinele se studiază în limba maternă, cu excepția disciplinei Limba și literatura română.

Conform prevederilor art. 45 alin. (1) din Legea educației naționale nr, 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, „Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să studieze și să se instruiască în limba maternă, la toate nivelurile, tipurile și formele de învățământ preuniversitar, în condițiile legii."

Potrivit prevederilor art. 68 alin. (1) din lege, în perioada învățământului primar și gimnazial, când se asigură achizițiile fundamentale, curriculumul este centrat pe cele 8 domenii de competențe-cheie care determină profilul de formare a elevului. Dintre acestea, competența de comunicare în limba română și în limba maternă, în cazul minorităților naționale ocupă un loc central. Nivelul competențelor se evaluează, în mod firesc, rezultatul fiind un factor regulator al procesului și indice de modificare/elaborare a politicilor educaționale. În conformitate cu art. 77, alin. (2), elevii care finalizează cursurile nivelului superior al liceului au dreptul de a susține examenul național de bacalaureat, a cărui promovare asigură accesul acestora în domeniul învățământului superior.

În spiritul asigurării egalității de șanse cu toți elevii din țară, cei care studiază în școli cu predare

în limbile minorităților naționale susțin, atât oral cât și în scris, la examenul național de bacalaureat și o probă în limba maternă. Aceste prevederi se regăsesc în art. 77 alin. (4) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare. Dreptul constituțional pe care îl au cetățenii aparținând minorităților naționale, acela de a învăța în limba maternă, le asigură celor care au promovat examenul de bacalaureat, accesul la învățământul superior, unde au posibilitatea de a studia în continuare în limba maternă, conform prevederilor art. 135 alin.(l) lit.a) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

18. Coordonarea pe plan național a modului de organizare și desfășurare a examenului de Evaluare Națională, precum și a examenului de Bacalaureat este asigurată de către o Comisie Națională de organizare a fiecărui tip de examen, care se constituie, la începutul fiecărui an școlar, prin ordin al ministrului, iar la nivel județean, coordonarea organizării și desfășurării examenelor este asigurată de către o comisie județeană. Comisiile Naționale publică, la începutul anului școlar, calendarul și metodologia de organizare și desfășurare a examenelor, lista disciplinelor de examen, în funcție de filieră, de profil, de specializare/calificare profesională, precum și programele de examen și propune ministrului modificări în modul de organizare și desfășurare a examenelor.

19. În cadrul învățământului preuniversitar cu predare în limbile minorităților naționale, toate disciplinele se studiază în limba maternă, cu excepția disciplinei Limba și literatura română.

În învățământul preuniversitar, probele de admitere și probele examenelor de absolvire pot fi susținute în limba în care au fost studiate disciplinele respective, în condițiile legii.

Elevii care au promovat clasa a VI-l-a vor susține examenul de evaluare națională la limba română, limba maternă și matematică, iar elevii care au promovat clasa a XII-a/a XIII-a vor susține examenul național de bacalaureat la următoarelor probe:

- proba A de evaluare a competențelor lingvistice de comunicare orală în limba română;
- proba B de evaluare a competențelor lingvistice de comunicare orală în limba maternă, pentru elevii care au urmat studiile liceale într-o limbă a minorităților naționale;
- proba C de evaluare a competenței lingvistice la două limbi de circulație internațională studiate pe parcursul învățământului liceal.
- proba D de evaluare a competențelor digitale.
- proba E scrisă de evaluare a competențelor formate pe durata învățământului liceal, după cum urmează:

a) probă scrisă la Limba și literatura română - probă comună pentru elevii de la toate filierele, profilurile și specializările;

b) probă scrisă la Limba și literatura maternă - probă comună pentru elevii de la toate filierele, profilurile și specializările, care au urmat studiile liceale într-o limbă a minorităților naționale;

c) două probe scrise, diferențiate după profil și filieră.

Absolvenții de liceu care au participat la proba de evaluare a competențelor lingvistice de comunicare orală în limba maternă primesc un certificat care atestă nivelul de competență lingvistică.

Pentru elevii care au urmat studiile liceale într-o limbă a minorităților naționale, examenul național de bacalaureat constă în susținerea și a altor două probe:

- proba B de evaluare a competențelor lingvistice de comunicare orală în limba maternă, pentru elevii care au urmat studiile liceale într-o limbă a minorităților naționale și
- probă scrisă la Limba și literatura maternă.

20. Reclamatul apreciază că, potrivit Legii nr. 1/2011, modul în care MEC organizează examenul de bacalaureat nu este discriminatoriu pentru elevii care au urmat studiile liceale într-o limbă a minorităților naționale și că indiferent dacă s-ar prelungi sau nu Calendarul examenului de bacalaureat, elevii minoritari vor avea mai puține zile libere deoarece au față de ceilalți elevi două examene în plus, respectiv cele de limba maternă (oral și scris).

V. Motivele de fapt și de drept

21. Colegiul director reține faptul că petenții reclamă că, prin adoptarea Ordinului 4916/2019 privind organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a în anul școlar 2019-2020, respectiv prin emiterea Ordinului 4950/2019 privind organizarea și desfășurarea examenului de bacalaureat național – 2020, elevii maghiari sunt discriminați prin faptul că nu beneficiază de o zi de repaus între proba de concurs limba română și proba de concurs limba maghiară.

22. Potrivit Art. 63 alin. 1 din Ordinul nr.144/2008 privind procedura de soluționare a petițiilor și sesizărilor, „Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției.”

Astfel, Colegiul director se va pronunța cu prioritate asupra excepției ridicate de reclamat prin punctul de vedere depus cu adresa nr. 3365/10.06.2020, respectiv excepția lipsei calității procesual active a petenților.

Potrivit dispozițiilor art. 190 alin.1 și 4 din Codul administrativ,

(1) Președintele consiliului județean reprezintă județul în relațiile cu celelalte autorități publice, cu persoanele fizice și juridice române și străine, precum și în justiție.

(...)

(4) Președintele consiliului județean asigură respectarea prevederilor Constituției, punerea în aplicare a legilor, a decretelor Președintelui României, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, a hotărârilor consiliului județean, precum și a altor acte normative.

Având în vedere că art. 32 din Constituția României face referire la prevede Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă, coroborat cu art 190 alin.4 din Codul Administrativ mai sus amintit, poate fi asimilat faptul că președintele consiliului județean poate efectua demersuri care să protejeze drepturile elevilor aparținând minorităților naționale.

(1) Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare.

(2) Învățământul de toate gradele se desfășoară în limba română. În condițiile legii, învățământul se poate desfășura și într-o limbă de circulație internațională.

(3) Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.

23. În același sens, în dosarul nr.531/2018, având ca obiect lipsa manualelor școlare de limba română pentru elevii maghiari, lipsa noilor programe precum și lipsa unei îmbunătățiri a modalității de evaluare a disciplinei limba și literatura română la evaluările naționale și la examenele de bacalaureat, a fost admisă cererea de intervenție în interes propriu a Uniunii Cadrelor Didactice Maghiare din România și nu a fost contestată calitatea procesuală activă

a petentului , președintele consiliului județean Harghita.

24. Având în vedere cele menționate, Colegiul director va respinge excepția lipsei calității procesual active a petenților, ridicată de reclamant.

25. Referitor la solicitarea petenților de a se dispune măsuri necesare pentru înlăturarea consecințelor faptei de discriminare, Colegiul director va constata că nu este competent să se pronunțe asupra acestui aspect, întemeiat pe următoarele considerente:

Potrivit dispozițiilor O.G. nr. 137/2000 republicată, jurisdicția exercitată de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este o „jurisdicție administrativă” ce presupune o procedură specială, administrativ-jurisdicțională, ce se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile de litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare. Actul de soluționare a unui conflict corelativ dispozițiilor O.G. nr. 137/2000, republicată, este emis de o autoritate administrativă investită, prin lege organică, cu atribuții de jurisdicție administrativă specială (C.N.C.D.), iar actul per se, este susceptibil de a fi atacat în contenciosul administrativ general, sub cenzura instanțelor judecătorești. Aceste aspecte sunt statuate de prevederile art. 16 (independența organului care emite actul), art. 20 (procedura specială), art. 20 alin.6 (principiul contradictorialității și al dreptului la apărare), art. 20 alin.7 (obligativitatea motivării actului), art. 20 alin.9 (procedura de atac în fața instanței de contencios administrativ) din O.G. nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată. De altfel, caracterul administrativ jurisdicțional al actelor adoptate de Colegiul director al CNCD a fost statuat în nenumărate rânduri de instanțele de contencios administrativ (între altele decizia civilă nr. 1960 din 15.05.2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție) Prin Decizia nr. 1.096 din 15 octombrie 2008 și ulterior Decizia nr. 444 din 31 martie 2009 și Decizia nr. 1470 din 10 noiembrie 2009, Curtea Constituțională a statuat că „CNCD este un organ administrativ cu atribuții jurisdicționale, care se bucură de independența necesară îndeplinirii actului administrativ-jurisdicțional și respectă prevederile constituționale cuprinse în art.124 privind înfăptuirea justiției și art.126 alin.(5), care interzice înființarea de instanțe extraordinare”.

26. Pe fondul cauzei, Colegiul director retine următoarele aspecte:

- O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*

Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

Alin (4) al aceluiași articol menționează că *„orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”*

27. De asemenea,, Articolul 11 alin. 1 și 2 din O.G nr.137/2000 menționează:

(1) *Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad și nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză.*

(2) *Prevederile alin. (1) se aplică tuturor fazelor sau etapelor din sistemul educațional, inclusiv la admiterea sau la înscrierea în unitățile ori instituțiile de învățământ și la evaluarea ori examinarea cunoștințelor.*

28. Colegiul director constată că în speța dedusă soluționării, petenții reclamată că discriminarea derivă din faptul că elevii de etnie maghiară nu beneficiază de o zi de repaus între proba de matematică și limbă maternă, în cazul examenului de evaluare națională, respectiv între proba de limba și literatura română și limba maternă în cazul bacalaureatului.

29. Analizând sesizarea, Colegiul director constată că, într-o speță similară (Cererea nr. 81114/17, Katalin-Ibolya ÁDÁM împotriva României și alte 5 cereri, introduse în noiembrie 2017 și octombrie-noiembrie 2018, soluționată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului), instanța a constatat că nu a existat o încălcare a **articolului 1 din Protocolul nr. 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale**, care prevede:

„Art. 1. *Interzicerea generală a discriminării*

1. *Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nicio discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.*

2. *Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publică pe baza oricăruia dintre motivele menționate în paragraful 1.*

30. Curtea a observat faptul că susținerea a încă două examene de către elevii care au studiat în limba maghiară față de elevii care studiază în limba română este consecința directă și inevitabilă a alegerii conștiente și voluntare a solicitanților de a studia într-o altă limbă și statul care le oferă o astfel de oportunitate. În acest sens, Curtea a observat că legea recunoaște un drept, dar nu impune obligația elevilor care aparțin unei minorități naționale de a studia în limba lor maternă. Mai mult, calendarul pentru examenele de bacalaureat este stabilit prin ordin al Ministerului Educației la începutul fiecărui an școlar și diferă semnificativ de la un an la altul, elevii în cauză având astfel suficient timp pentru a se pregăti atât la nivel academic, cât și mental pentru examene.

31. În plus, Curtea nu poate să nu constate că în anii de referință în care solicitanții au susținut bacalaureatul, perioada alocată pentru examene (șase pentru elevii care studiază în limba română și opt pentru elevii care studiază într-o altă limbă) a variat. Au fost nouă zile în septembrie 2017; unsprezece zile în 2014, septembrie 2015 și septembrie 2018; douăzeci și patru de zile în iunie 2017; și douăzeci și cinci de zile în iunie 2015. Mai mult, calendarul pentru sesiunea de examen din iunie până în iulie 2018 a creat o presiune mai mică pentru solicitanții care urmau bacalaureatul la acel moment, deoarece examenele orale erau programate să aibă loc cu patru luni înainte de cele scrise. Nu se poate deduce că reclamanții au avut în medie un timp semnificativ mai mic de odihnă decât colegii lor români.

32. Aceeași concluzie rămâne valabilă chiar și atunci când presupusul dezechilibru este

considerat exclusiv din punctul de vedere al examenelor pe care solicitanții trebuiau să le ia peste zile consecutive, spre deosebire de colegii lor români, care aveau o zi de odihnă între ele. Având în vedere circumstanțele particulare, Curtea nu este convinsă că neplăcerile suferite de reclamanți au fost atât de semnificative încât au atins pragul articolului 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție. Cu privire la acest punct, Curtea observă, de asemenea, că statisticile furnizate de guvern indică, pentru perioada 2013-2018, rate de succes similare la examenele finale de bacalaureat pentru toți elevii.

33. Curtea a concluzionat că reclamanții nu au fost privați în practică de o alegere reală de a primi educație în limba lor maternă sau că statul avea o agendă de asimilare forțată, așa cum susțin solicitanții. Astfel, Curtea a concluzionat că, consecințele pentru solicitanți ale alegerii limbii de studiu și organizarea de către autorități a educației într-o limbă minoritară și a examenelor de bacalaureat, deși relevante pentru pretinsa diferență de tratament, au experimentat față de colegii lor români, nu i-au plasat într-o situație diferită suficient de semnificativă în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție. Prin urmare, nu este necesar să se evalueze justificarea oferită de stat în acest sens.

34. Prin urmare, nexistând nicio încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție, Colegiul director va constata că nu sunt întrunite condițiile pentru existența unei fapte de discriminare, potrivit art. 2 alin. (1) și (4) și art. 11 din O.G. 137/2000, republicată, neexistând circumstanțe care să evidențieze un drept încălcat, respectiv o diferențiere care să aibă la bază un criteriu având ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu cinci voturi pentru și două împotriva,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Se respinge excepția lipsei calității procesual active a petenților, ridicată de reclamant.
2. Se admite excepția necompetenței materiale a CNCD în ceea ce privește înlăturarea consecințelor faptei de discriminare.
3. Nu se întrunesc elementele constitutive ale faptei de discriminare, potrivit O.G. 137/2000, republicată (lipsă drept încălcat).
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților:
 - a) _____, Președintele Consiliul Județean Harghita, cu sediul în municipiul Miercurea-Ciuc, P-ța Libertății, nr. 5, județul Harghita.
 - b). _____, Președintele Uniunii Cadrelor Didactice Maghiare din România, cu sediul în municipiul Miercurea-Ciuc, str. Petofi Sándor nr. 4, județul Harghita
 - c). Ministerul Educației și Cercetării, cu sediul în București, str. Gen. Berthelot, nr. 28-30, sect. 1.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 20.01.2021 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ANDREI – Membru, HORIA GRAMA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MARIA MOȚA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 17.02.2021

Redactată și motivată: M.M. și M.M

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.